Obsahem referátu je srovnání pomístních jmen v obci Točník a městě Plasy. Ačkoliv jsem obyvatelka Plas, ve svém krátkém referátu se budu snažit vždy zachovat naprostou, jasnou a průkaznou objektivitu.

Podívejme se nyní na pomístní jména, která se vyskytují jak v okolí Točníka, tak v okolí Plas. Shodují se buď beze zbytku, nebo je v nich obsaženo stejné klíčové slovo. Jsou to tyto názvy:

- Amerika
- Cihelna / Na Cihelně
- Na Mezi
- Na Panském
- Na Třešňovce / Třešňovka
- Peklo
- Pochcaná jáma / U Pochcanejch, dnes domov důchodců
- Stará cesta
- Špitál
- Štěpnice
- U Křížku
- U Kulhajzu
- Za Vápenkou / Vápenka
- Zámecká (tedy místní pivnice) / Zámecký vrch
- Židovna

Podívejme se nyní na zcela náhodně a losem! vybraná tři pomístní jména a opět zcela objektivně je srovnejme.

Cihelna/Na Cihelně

Jedním z pomístních jmen, která se vyskytují jak v okolí plaského kláštera, tak v okolí hradu Točník je název Cihelna, popř. Na Cihelně. Jeho motivaci asi netřeba vysvětlovat. Točnická cihelna (jedna ze dvou) stávala v místech, kde vystavěl svůj dům č.p. 30 místní hradní správce, snad ve své soukromé motivaci na cihlách ušetřit, i když všem tvrdil, že tomu tak není.

Podívejme se nejdříve na tuto cihelnu:

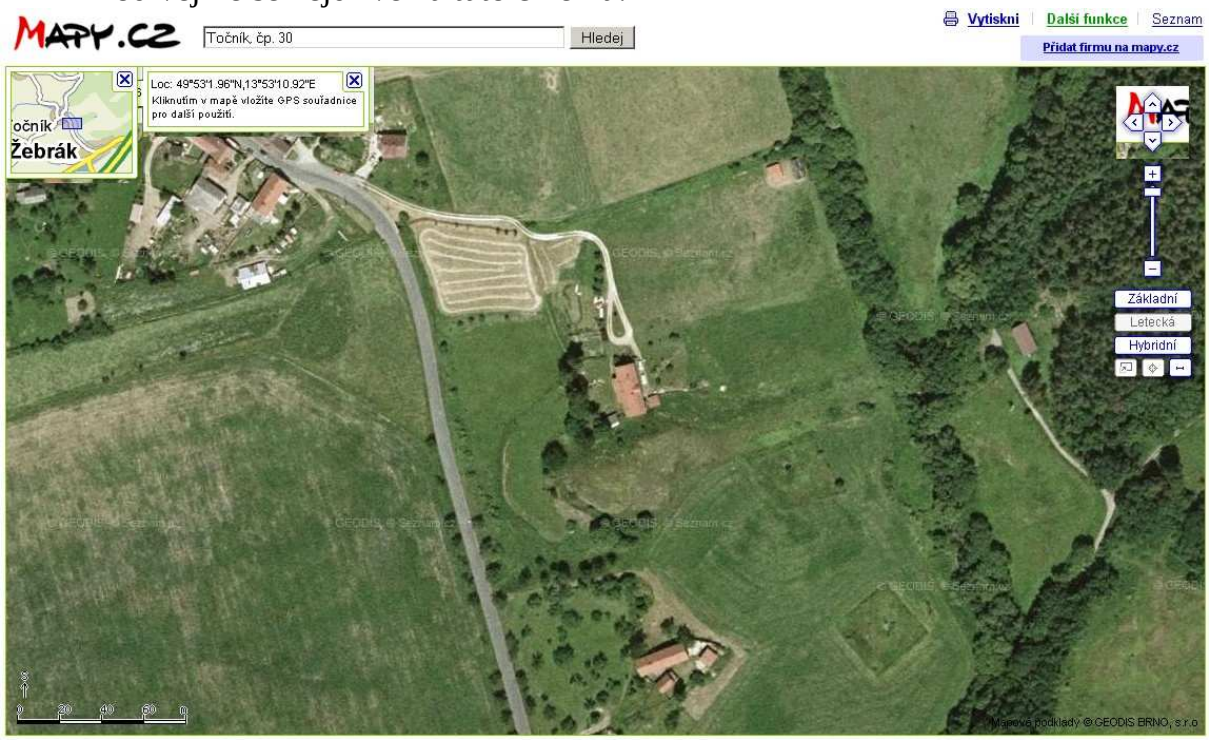

Jaké však bylo zklamání, když správce došel k jednoznačnému závěru, že cihlena, která byla součástí Točnického panství, přestala cihly vyrábět již roku 1919…

V Plasích se názvem Cihelna dnes nazývá obytná čtvrť:

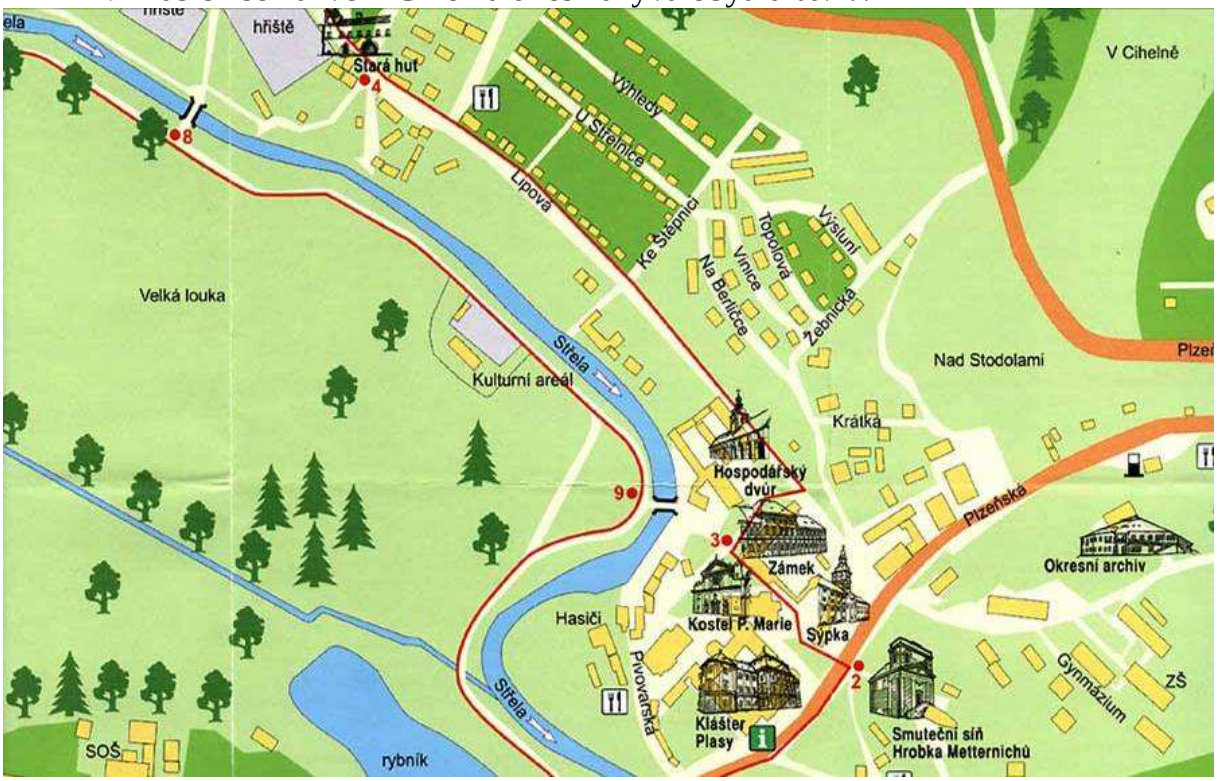

Kolik cihel a v jaké kvalitě se v cihleně nebo cihelnách vyrábělo dnes již asi nezjistíme. Rozhodně tak nelze tvrdit, že ty plaské byly kvalitnější, i když, … podívejme se na fakta, která hovoří jasně. Na prvním vyobrazení je stavba vytvořena z cihel plaských:

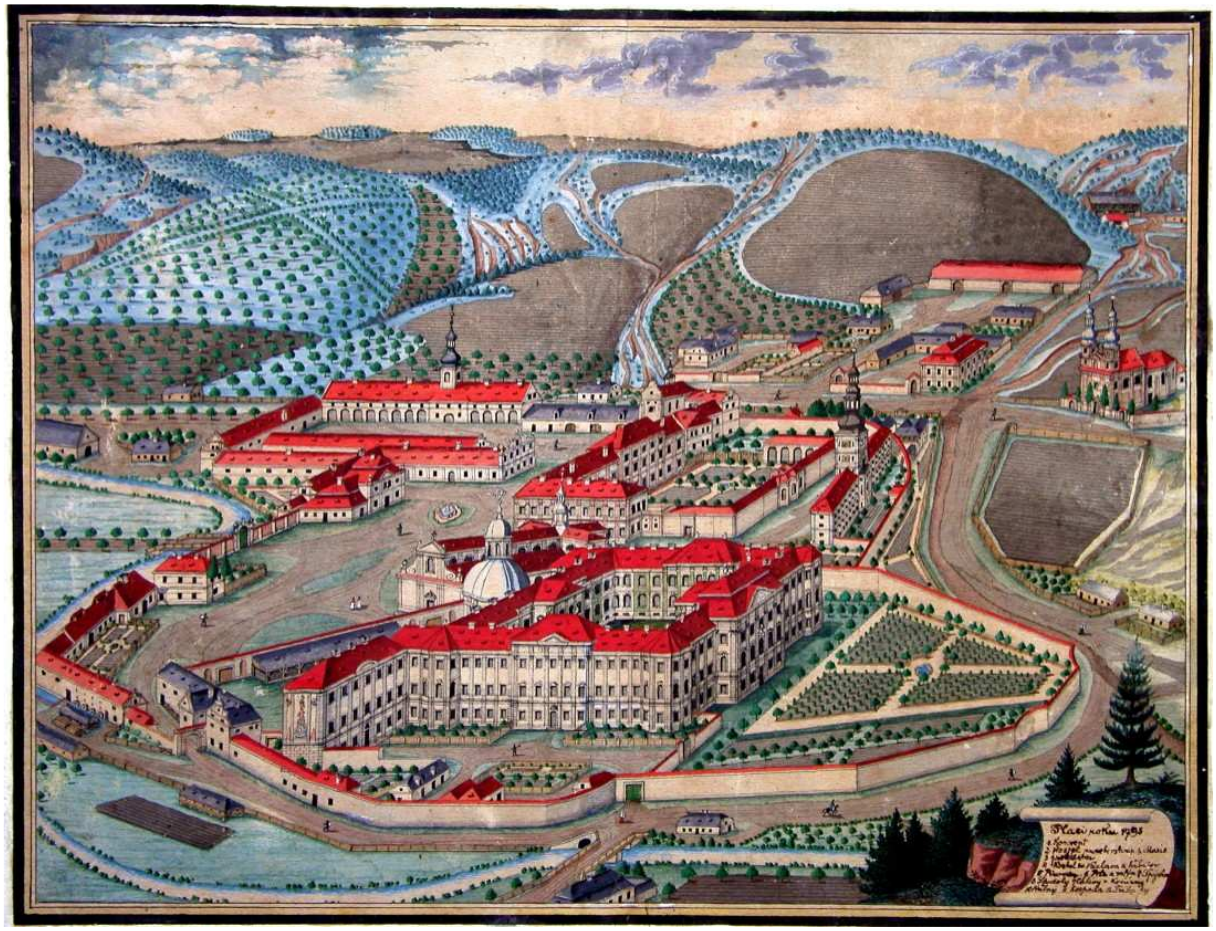

a druhý obrázek, jak sami jistě poznáte, zobrazuje stavbu z cihel točnických:

Kvalitativní i kvantitativní rozdíl je (i přesto, že Točník měl cihelny dvě!) na první pohled zřejmý.

Peklo × Ráj

Další pomístní jméno, které nalezneme v katastru obou obcí, je pojmenování Peklo. Literatura zabývající se místními a pomístními názvy:

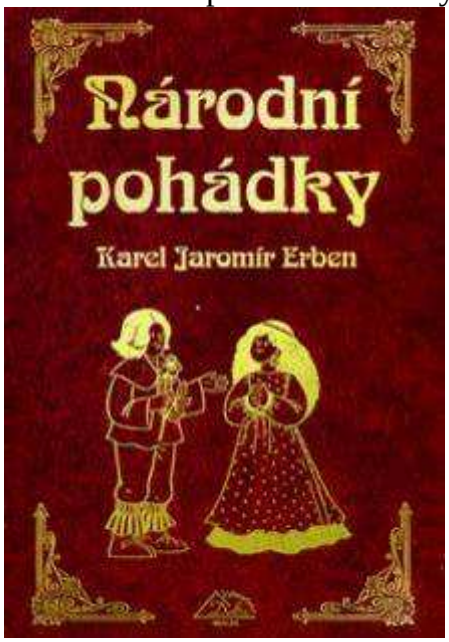

připouští pro toto jméno jediný výklad. Jedná se o oblasti ponuré, tmavé a nehostinné:

V Točníku by nás samozřejmě něco takového nepřekvapilo, ale přímo v Plasích bychom takové místo jen těžko hledali. Pátrejme tedy po jiných vysvětleních…

Patrně všichni lidé, kteří měli kdy co dočinění s hradem Točník, mohou zcela jistě potvrdit, že zde dochází k nevysvětlitelným jevům, které lze odborně nazvat … strašení.

Jak víte, Točník má dlouholetou a stále trvající tradici v chovu ovcí a známa je také postava posledního ovčáka:

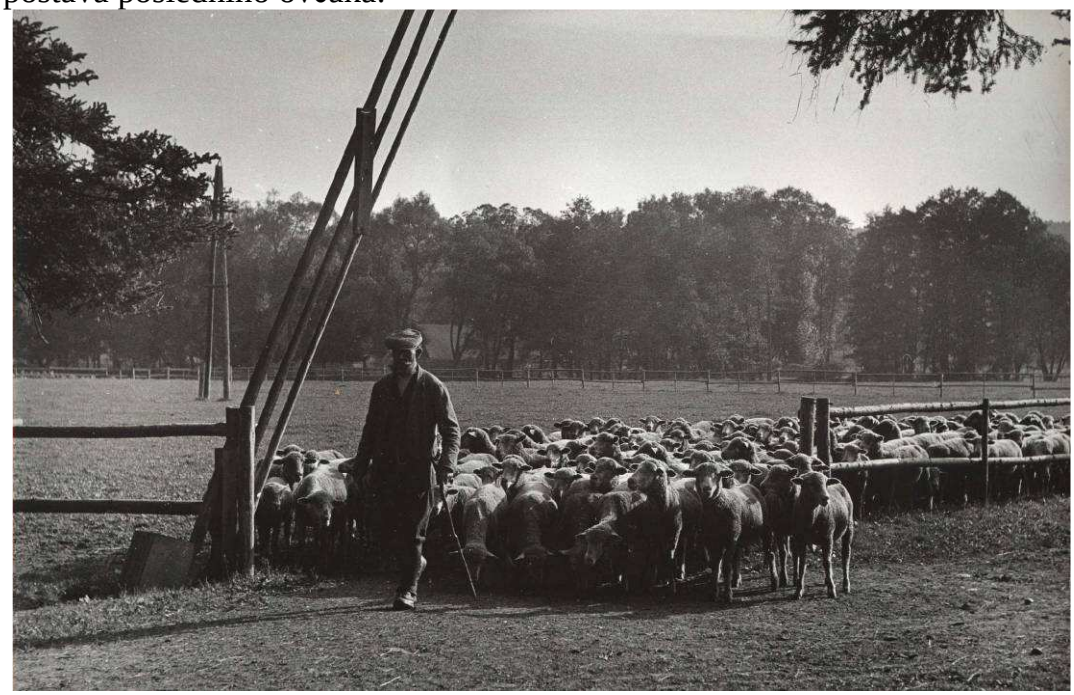

Jeho svědectví, které nám přiblíží dochovaný unikátní filmový záznam, lze považovat za pravé, jelikož prozatím žádný z badatelů nepředložil uspokojivé důkazy o jeho nepravosti.

09.wmv

Tím je tedy objasněno točnické Peklo, se kterým je celé točnické obyvatelstvo smířeno a hojně houžívá – tedy pojmenování, samozřejmě.

Plasy se ovšem s existencí vlastního pomístního jména Peklo jen tak nesmířily a nasazují proti němu novou a neotřelou alternativu: Místo, kde dnes stojí celá řada obytných domů, nazývaných … „řadovky“, tak této lokalitě se říká Ráj.

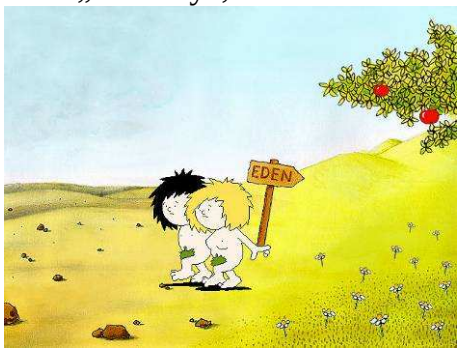

S Peklem se tedy v Plasích, jak vidno, dávno vypořádali.

Studánky (Královnina studánka × Prelátka/Prdlavka)

V názvech studánek se Plasy a Točník sice neshodují, avšak přesto si je srovnejme. Samozřejmě opět objektivně.

Točnická studánka se jménem Královna se nalézá v těsné blízkosti cesty vedoucí k Záhořku a k Pohodnici (tedy normální polní cesty do Točníka). Plaská studánka s léčivou vodou se nazývá sice také honosně - Prelátka (nicméně záškodnický přespolní prostý lid ji nazývá Prdlavkou). A tuto nacházíme v malebném prostředí poblíž lesíka a řeky Střely.

Točnická studánka bývala dříve na louce, nicméně díky dálnici D5 zde byla vytvořena asfaltová cesta, potok pak sveden a studánka nyní leží u již zmiňované cesty. Plaská studánka zůstala i nadále v malebném prostředí poblíž lesíka a řeky Střely.

Plaská studánka dokonce nese označení „pramen zdraví“.

Totéž se ovšem nedá říci o studánce točnické… Kvalitu vody zde poznamenala neblahá událost, která se nám do dnešních dob zachovala už jen v pověsti. Podle ní se sem chodila procházet královna Žofie (tedy druhá manželka krále Václava IV.), která měla nešťastnou náhodou do studánky upustit prsten. Pověst nás obdaří pozitivním závěrem, že ten, kdo se napije vody z této studánky, dojde blahobytu, čímž se točničtí samozřejmě mohou uklidňovat, ale nás více zajímá fakt, o kolik královnin prsten zvýšil obsah kovů, zejména těch těžkých, v jinak jistě kvalitní vodě. Podívejme se na rozbory, které hovoří zcela jasně: Prelátka:

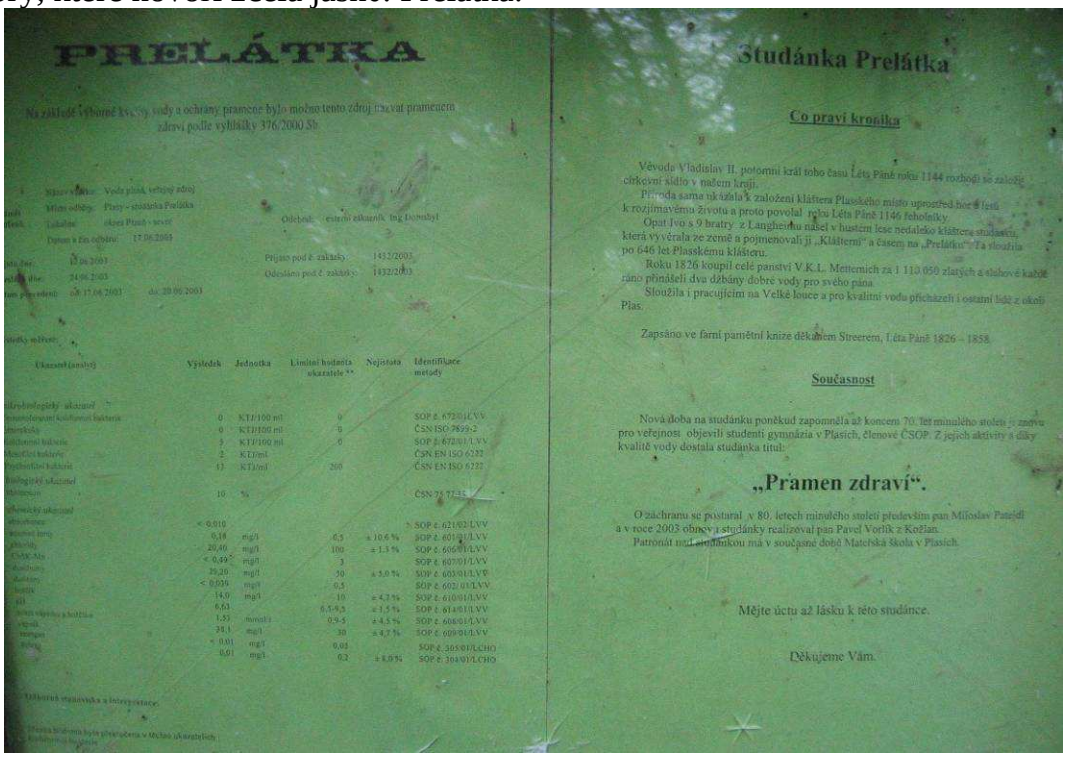

PRELÁTKA

Studánka Prelátka

Co praví kronika

Jak sami vidíte, jedná se o neuvěřitelně lahodnou vodu a to i přes mírně zvýšenou koncentraci CO_2, která některým střevním ústrojím způsobuje mírně vyšší zavzdušnění; a nyní voda z Královny:

mikrobiologický ukazatel	výsledek
termotolerantní koliformní bakterie	23
enterokoky	17
koliformní bakterie	48
mesofilní bakterie	2
psychtefilní bakterie	113
biologický ukazatel	
abloseston	31%
chemický ukazatel	
absorbance	1
amonné ionty	3,8 mg/l
chloridy	49,4 mg/l
ChSK-Mn	9,9 mg/l
dusičnany	38,95 mg/l
dusitany	3 mg/l
hořčík	44,0 mg/l
pH	13,2
suma vápníku a hořčíku	2,53 mmol/l
vápník	48,1 mg/l
mangan	4,6 mg/l
železo	8 kg/l
CO_2	0%

Závěr si utvořte samozřejmě sami, ale uznejte, že pít se tato slitina rozhodně nedá.

Amerika

Ale aby to nevypadalo, že v Točníku není ani nit dobrá, přiznejme mu, že i on má stejně jako Plasy svou Ameriku. Nazývá se tak nedaleký kopec směrem k Žebráku.

Plaská Amerika je sice menší, ale zde nechme promluvit dobová svědectví… O plaské Americe píše místní rodák a význačný malíř Pavel Anzenbacher: *„Nejkrásnější pohled na Plasy je z Ameriky.“*, což dokládáme touto fotografií, pořízenou dnes brzy k ránu:

Točnickou Ameriku, o které dokonce ani není možné zcela jistě tvrdit, že je na 100% točnická, když si její minimálně 1/3 nárokují sousední žebráčtí, tu nikdo skvostně literárně nezmiňuje. I přes tuto vadu však nabízím srovnání pohledu na Točník z Ameriky: